

Posudek vedoucí na diplomovou práci:

Bc. Anna Pichnerová:

M. J. Fesl, J. F. Hurdálek a litoměřický bolzanismus

73 stran nenorm. + bibliografie

Ústav českých dějin FFUK, červenec 2023

Předložená diplomová práce Anny Pichnerové představuje v podstatě vůbec první kompaktní odborné zpracování intelektuálního prostředí reformního bohosloveckého semináře v Litoměřicích, který se v první polovině 19. století stal významným centrem bolzanovství. Současně je první intelektuální biografií čelného představitele této instituce, Bolzanova žáka M. J. Fesla.

Autorka mohla navázat již na svůj předchozí výzkum věnovaný bolzanovskému myšlení v Čechách 19. století (bakalářská práce zasvěcená Bolzanovu žákovi F. Schneiderovi). Nyní se tedy zaměřila především na specifickou situaci v litoměřické diecézi, v jejímž čele tehdy stáli Dobrovského i Jungmannův příznivec Václav Chlumčanský a po něm někdejší rektor pražského generálního semináře, osvícensky smýšlející biskup J. F. Hurdálek. (I k těmto výrazným osobnostem (pozdního) osvícenství ostatně dodnes postrádáme monografie.)

Sekundární literatury je k tématu dosud poměrně málo, autorka tak byla odkázána především na tituly starší, pocházející především z první poloviny 20., ale i z druhé poloviny 19. století. Opírala se však zejména o tištěné prameny – především práce samotného M. J. Fesla – které podrobila zevrubné analýze.

Hodnocení po stránce obsahové:

Osu práce tvoří tři základní oddíly: první je věnován životu M. J. Fesla v kontextu pozdního osvícenství i v kontextu specifik litoměřického semináře, ale také ve vztahu k dalším formativním osobnostem, především k učitelům B. Bolzanovi a J. Dobrovskému a poté k biskupům Chlumčanskému a Hurdálkovi. Těžiště oddílu pak tvoří Feslova reformní činnost v litoměřickém semináři a následně proces s bolzanismem (a svým způsobem vůbec i reformním josefinismem), jehož obětí se stal jak jeho učitel Bolzano, tak biskup Hurdálek, ale i Fesl sám – za

své nonkonformní postoje zaplatil mnohaletým vězněním. Tento celek přináší komplexní pohled na specifika litoměřického bolzanismu v kontextu katolické restaurace, i na jeho hlavní aktéry.

Druhý oddíl je založen na analýze Feslova díla a věnuje se také osudům jeho rozsáhlé knihovny, kterou Fesl odkázal Národnímu muzeu. Jde v podstatě o první zevrubný rozbor Feslových názorů a postojů – někdy i paradoxních – v poměrně dlouhém časovém úseku zahrnujícím i období jeho věznění, z něhož se rovněž zachovaly Feslovy písemnosti a publikace.

Oddíl závěrečný se pak zaměřuje na Feslův „druhý život“ po smrti, kdy odvážný bolzanovec získal aureolu mučedníka svobody projevu a vyznání.

Hodnocení po stránce formální:

Práce je přehledná, srozumitelná, adekvátně ozdrojovaná. Stylistické, pravopisné nedostatky či překlepy se v ní vyskytují zřídka.

Shrnutí:

Diplomová práce Anny Pichnerové představuje významný příspěvek k dějinám pozdního osvětenství, „českého“ osvěcenského katolicismu i k intelektuálnímu světu tzv. předbřeznové éry. Současně přibližuje i dosud málo zmapovanou kulturu českých Němců v době českého národního obrození – navíc těch, které J. Jungmann svým způsobem považoval za „odpůrce“.

Práce je kvalitně zpracovaná s použitím relevantních a originálních pramenů, přehledně a logicky vystavěná, čtivě napsaná.

Výtky v podstatě nemám, práci autorka po celou dobu přípravy průběžně konzultovala a text posílala s předstihem, takže se možné připomínky či nejasnosti již dořešily.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Mnichovicích, 17. srpna 2023

Doc. Mgr. Daniela Tinková, PhD.

Ústav českých dějin FFUK

